

УДК 378.016:81'243

DOI:

Наталія Тимошук, кандидат філологічних наук, доцент
кафедри іноземної філології та перекладу
Вінницького торговельно-економічного інституту
Київського національного торговельно-економічного університету

FLIPPED CLASSROOM ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

У статті представлено метод “перевернутого навчання” як один з найбільш інноваційних та ефективних у навчальному процесі вищої школи, а також доведено необхідність конструктивних змін у традиційній системі навчання у закладах вищої освіти. Постійне зростання обсягів інформації унеможлиблює передачу знань у готовому вигляді, натомість вимагає вміння шукати та працювати з нею. Експериментальне навчання з використанням *flipped classroom* як інноваційного методу викладання іноземної мови проводилося серед студентів Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету. Використання цієї моделі робить навчальний процес більш ефективним та інноваційним, оскільки підвищує мотивацію і самостійність учнів, формує відповідальність та впевненість у собі, а також відповідає вимогам сучасності.

Ключові слова: перевернутий клас; інноваційні зміни; ефективне впровадження; викладання іноземної мови; заклади вищої освіти.

Рис. 2. Літ. 7.

Nataliia Tymoshchuk, Ph.D. (Philology), Associate Professor of the
Foreign Philology and Translation Department,
Vinnytsia Institute of Trade and Economics of
Kyiv National University of Trade and Economics

FLIPPED CLASSROOM AS AN INNOVATIVE METHOD OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECT

The article presents the method of “flipped classroom” as one of the most innovative and effective of foreign language teaching at higher school establishments. The article proves the necessity of constructive changes in the traditional system of education in Ukrainian universities. The constant growth in amounts of information makes it impossible to transfer knowledge in the ready-made form; it demands the ability to search and work with it. Thus, the role of the teacher changes to being a consultant and organizer of various activities for students, i.e., “a facilitator”. The article provides main characteristics and opportunities of the “flipped learning method” such as flexibility, individualization and differentiation that is realized for students in choosing their own time, place, method, and forms of studying. Possible problematic issues to transfer to the flipped learning model were revealed and the ways to overcome them were defined.

Experimental training with the application of the mentioned model was conducted among the students of Vinnytsia Institute of Trade and Economics of Kyiv National University of Trade and Economics. The analyses of the research results confirmed the effectiveness of the chosen model. The control group was taught using the traditional method consisting of classroom activities and doing exercises and practice at home. The findings showed that there is a significant difference between the control and experimental groups. The students showed a positive attitude towards flipped classroom. Therefore, the present study recommends that implementing flipped classroom method in the university classrooms improves writing, listening and communicative skills of students. The usage of this model makes the learning process more effective and innovative as it increases students' motivation and independence, forms responsibility and self-confidence as well as meets requirements of the present time.

Keywords: flipped classroom; innovative changes; effective implementation; foreign language teaching; higher education institutions.

Постановка проблеми. Останнім часом парадигма підготовки молодих фахівців зазнала значних змін. Передусім це зумовлено сучасними вимогами ринку праці, а також інноваційними тенденціями, спрямованими на інтернаціоналізацію освітнього середовища. Нині значна увага приділяється не

лише фаховій підготовці майбутнього спеціаліста, а й формуванню особистості, здатної адаптуватися до сучасних умов розвитку українського суспільства. На жаль, рівень володіння іноземною мовою професійного спрямування значною частиною випускників немовних закладів вищої освіти (ЗВО) залишається досить невисоким.

Аналізуючи причини формування окресленої тенденції, зазначимо, що мотивація є превалюючим чинником, який впливає на вивчення іноземних мов, оскільки опосередковує ставлення до цільової мови та результатів у процесі її вивчення. Отже, виникає гостра необхідність у вдосконаленні методів, засобів і технологій навчання іноземної мови професійного спрямування з метою підвищення мотивації студентів немовних закладів вищої освіти до її вивчення. На нашу думку, “перевернутий клас” (flipped classroom) є відносно новим педагогічним підходом, який здатен відігравати важливу роль у змішаному навчанні іноземної (англійської) мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Окреслена освітня технологія є відносно новим явищем в Україні, але можемо стверджувати, що вона викликає посилену зацікавленість вітчизняних і закордонних науковців. Упродовж останнього десятиліття наукові розвідки теоретичних і практичних аспектів реалізації інноваційної освітньої технології “flipped classroom” здійснювали такі зарубіжні науковці, як М. Andrade, J. Bergmann, J. Baker, С. Brame, А. Evseeva, А. Sams, А. Solozhenko, J. Strayer, К. Sung, В. Tucker, Е. Westermann та ін. Українська педагогічна думка науковими працями О. Вольневич, Н. Приходькіної, І. П’янківської, О. Кузьмінської, І. Столяренко, Т. Ярмольчук долучилася до проблеми імплементації аналізованої освітньої технології в українській вищій школі.

Мета статті. Цією публікацією ми маємо на меті дослідження особливостей технології “перевернутий клас” та ефективності її застосування при навчанні іноземної мови за професійним спрямуванням у ЗВО.

Виклад основного матеріалу. В Україні технологія “flipped classroom” активно досліджується та поступово впроваджується у ЗВО. Принагідно зазначимо, що сучасна педагогічна спільнота номінує “перевернутий клас” технологією, методом, підходом, моделлю, принципом; також немає чіткого консенсусу щодо дефініції аналізованого поняття, проте всі дослідники погоджуються, що при такому навчанні “традиційні елементи лекцій та домашніх завдань представлено навпаки” [7, 17].

Нам імпонує визначення, запропоноване Лесею Конопляник і Катериною Мельниковою: дослідниці розглядають “перевернутий клас” як технологію організації навчання, при якій аудиторна та позааудиторна представлені навпаки або “перевернуті”, так щоб студенти ознайомились з навчальним матеріалом самостійно перед заняттям, а аудиторне заняття

потім використовується для поглиблення розуміння вивченого шляхом обговорення з одногрупниками та для розв’язання навчальних проблемних завдань [2, 40]. Термін “перевернутий клас” – це прямий переклад англійського терміна “flipped classroom” або “inverted classroom”, характерною рисою якого є повне або часткове перенесення процесу передавання знань на самостійне вивчення вдома. Водночас аудиторний час використовується для інтерактивних видів діяльності, що розвивають критичне мислення та креативність.

За цією навчальною моделлю студентам потрібно брати активну участь у підготовці до проведеного заняття, вивчаючи матеріал дидактичними методами позааудиторно у формі закадрової лекції, відео або письмових матеріалів [3]. На слушну думку В. Джіліпсі, “перевернутий клас” – це студентоорієнтований підхід до навчання, що значно оптимізує активне навчання здобувачів освіти [4].

Основні принципи організації навчання за аналізованою методикою: надання студентам можливості отримати попередню інформацію перед аудиторною діяльністю; заохочення студентів до читання онлайн-лекцій та підготовки до аудиторної роботи; чітка система оцінювання, синергія аудиторного та позааудиторного навчання; наявність чітких інструкцій і рекомендацій; надання достатнього часу для виконання завдань; вчасний аналіз, консультування та оцінювання студентських робіт; забезпечення використання знайомих технологій, легкодоступних для студентів [5]. Основними перевагами методу є те, що студент отримує знання не лише за умови присутності на занятті; він засвоює матеріал у своєму темпі, може подивитися відео або прослухати аудіо стільки, скільки вважає за потрібне, зробити паузу для конспекту або простого сприйняття нової інформації; на заняттях значна частина часу використовується для практичного застосування теоретичних знань, студенти можуть використовувати більшу кількість додаткових джерел при самостійній підготовці вдома: інтернет, домашні книги, словники тощо. На думку В. Джіліпсі, ця нова навчальна технологія, покликана допомогти студентам налаштуватися на критичне мислення, повною мірою залучати до діяльності усіх учасників освітнього процесу, стимулювати глибоке розуміння матеріалу [4].

Методики викладання у традиційній педагогіці передбачають передачу знань здобувачам вищої освіти у готовому вигляді, тобто структурованими та логічно вибудованими. Методика “перевернутого

навчання” натомість вимагає активної участі здобувачів для отримання знань, їх осмислення, переробки для подальшого застосування, що стимулює інтерес до досліджуваного предмета, спонукає студента до самостійного мислення та розширення меж пізнання [6, 100]. Таким чином, застосування методики перевернутого навчання потребує від викладача невластивих йому компетенцій для умов традиційної педагогіки.

Враховуючи вищезазначені особливості впровадження технології “перевернутий клас” (flipped classroom) в освітній процес ЗВО, навчальна діяльність студентів під час вивчення дисципліни “Іноземна мова за професійним спрямуванням” була організована за двома основними напрямками: позааудиторна робота і аудиторна робота. Перший складник передбачав самостійне опрацювання запропонованих викладачем матеріалів (інформація з підручника, навчального посібника чи іншого джерела, аудіо-та відеоматеріали; виконання завдань онлайн і у письмовій формі; підготовка презентацій, діалогів, рольових ігор; ведення блогів тощо).

Аудиторна робота передбачала опитування студентів у вигляді тестових завдань, запитань та обговорення; презентації студентів та їх обговорення у групі, робота у парах і невеликих групах, дискусії, дебати, розв’язання практичних завдань і виконання дослідницьких завдань.

На слухну думку Л. Довгань, технологія “перевернутого навчання” може успішно застосовуватися під час вивчення іноземних мов в умовах змішаного навчання. Особливої актуальності застосування методики “перевернутого класу” при вивченні іноземних мов здобувачами вищої освіти немовних спеціальностей набуває у сучасній українській вищій школі. В умовах скорочення аудиторного часу, відведеного на вивчення іноземних мов, відмови від проведення аудиторних занять з іноземної мови в лабораторному режимі, збільшення чисельності здобувачів в академічних групах викладачам іноземних мов стає дедалі складніше досягати запланованих програмних результатів навчання, формувати у здобувачів необхідні загальні та професійні компетентності [1, 106].

З метою впровадження технології “перевернутий клас” (flipped classroom) в освітній процес ЗВО нами було створено навчальний блок на дистанційній платформі Moodle “English for Future Marketers” для самостійної роботи дома. Тривалість навчання за цією моделлю становила один семестр (весняний семестр 2020–2021 навчального року), у експерименті брали участь 28 студентів, які здобувають освітній ступінь бакалавра за

спеціальністю 075 “Маркетинг”. Для проведення дослідження здобувачів було поділено на дві групи (контрольну та експериментальну) по 14 студентів, обидві групи були рівноцінні за рівнем знань з дисципліни “Іноземна мова за професійним спрямуванням”. До проведення експерименту студентам було запропоновано пройти онлайн тестування для виявлення залишкових знань з розмовних і граматичних тем, які вивчалися протягом першого (осіннього) семестру 2020–2021 навчального року.

Після завершення експерименту нами було проведено підсумкове заняття для аналізу результатів навчальної роботи студентів протягом семестру та з’ясування їх ставлення до запровадження технології “перевернутий клас” (flipped classroom) в освітній процес ЗВО, зокрема на заняттях з дисципліни “Іноземна мова за професійним спрямуванням”.

Діаграма (Рис.1) демонструє навчальні показники студентів контрольної групи до початку та після завершення експериментального дослідження. До проведення експерименту високий рівень володіння іноземною мовою мав лише один студент (7,14 %), восьмеро (57,14 %) володіли іноземною мовою на достатньому рівні, троє (21,43 %) мали середній рівень знань з дисципліни, а двоє студентів (14,29 %) – низький рівень знань. Після проведення експерименту рівень володіння іноземною мовою студентами дещо поліпшився, зокрема високий рівень володіння іноземною мовою мали вже чотири студенти (28,57 %), семеро (50 %) володіли іноземною мовою на достатньому рівні, двоє (14,29 %) мали середній рівень знань з дисципліни, і лише один студент (7,14 %) – низький рівень знань.

Діаграма (Рис. 2) містить навчальні показники студентів експериментальної групи до початку та після завершення експериментального дослідження. До проведення експерименту високий рівень володіння іноземною мовою мав лише один студент (7,14 %), дев’ятеро (64,29 %) володіли іноземною мовою на достатньому рівні, двоє (14,29 %) мали середній рівень знань з дисципліни, а ще двоє (14,29 %) – низький рівень знань. Після проведення експерименту рівень володіння іноземною мовою студентами значно поліпшився, зокрема високий рівень володіння іноземною мовою мали вже п’ять респондентів (35,71 %), дев’ять (64,29 %) володіли іноземною мовою на достатньому рівні. Студентів з низьким і середнім рівнем іноземної мови в експериментальній групі після проведення експерименту не було.

Таким чином, підсумкове тестування

**FLIPPED CLASSROOM ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ:
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ**

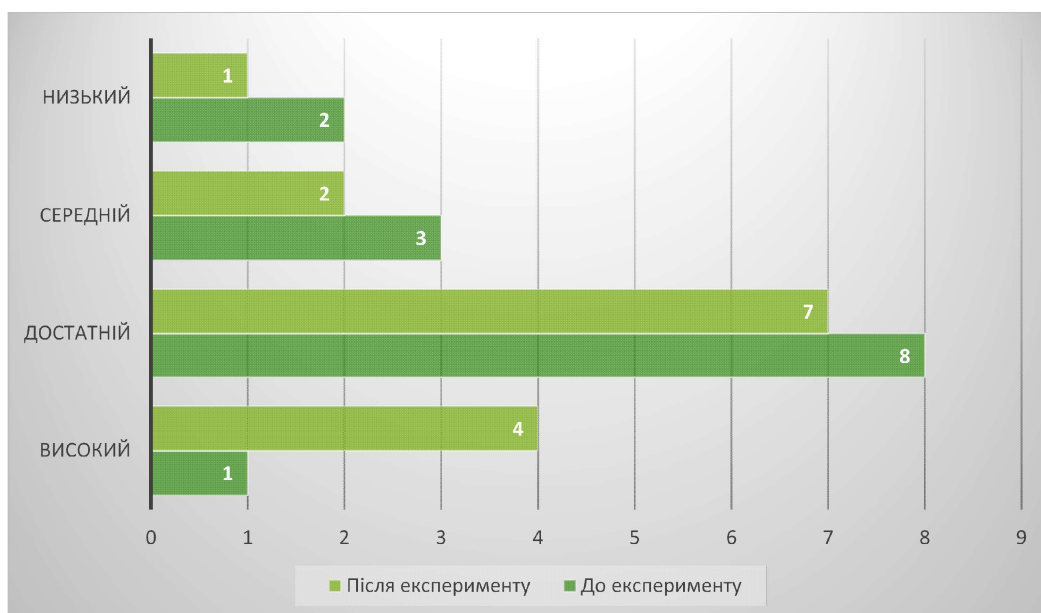

Рис. 1. Навчальні показники студентів контрольної групи до та після завершення експерименту

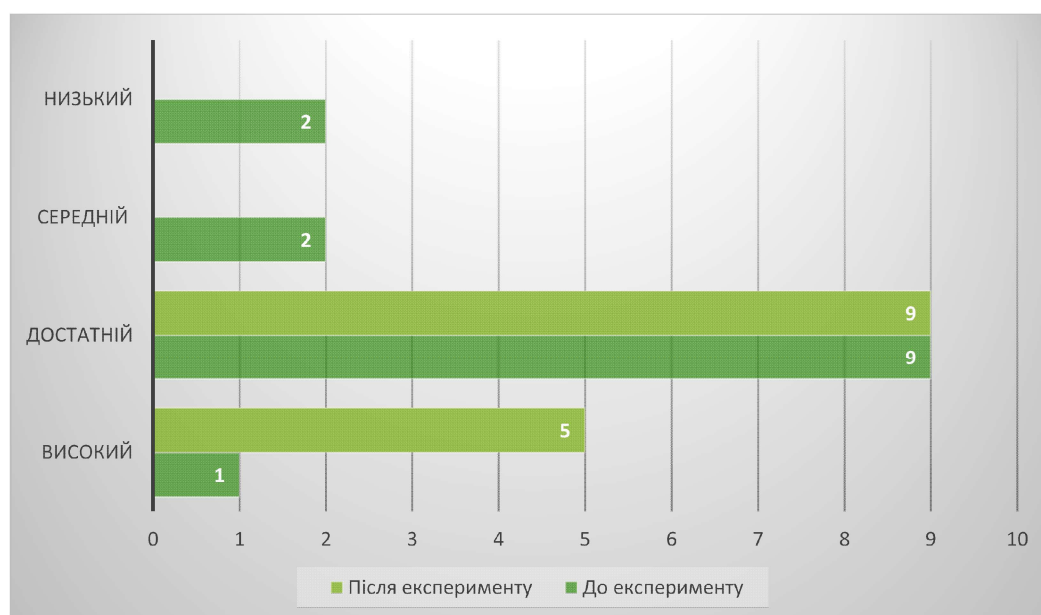

Рис. 2. Навчальні показники експериментальної групи до та після завершення експерименту

підтвердило ефективність використання технології “перевернутий клас” (flipped classroom) у навчальному процесі ЗВО під час викладання дисципліни “Іноземна мова за професійним спрямуванням”.

Висновки. Використання технології “flipped classroom” у викладанні дисципліни “Іноземна мова за професійним спрямуванням” може стати дієвим інструментом викладача ЗВО, який доцільно інтегрувати в освітній процес для забезпечення якісного надання освітніх послуг. Запропонований метод створює реальні

можливості підвищення професійної підготовки молоді; допомагає ефективніше використовувати особистий час як викладача, так і студента. Технологія змішаного навчання (“blended-learning”) з прийомом перевернутого класу повністю відповідає ідеї інформатизації освіти, що має на меті підвищення її якості. Поєднання самостійного онлайн навчання та навчання в аудиторії під керівництвом викладача сприяє персоналізації навчального процесу, наблизенню його до потреб кожного студента, незалежно від рівня його початкової підготовки.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у детальному пошуку шляхів та умов ефективної реалізації моделі “flipped classroom” з метою її застосування у процесі підготовки конкурентоспроможного майбутнього фахівця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Довгань Л. “Перевернуте навчання” як студентоцентризований підхід до викладання іноземних мов. *Молодь і ринок*. 2021. №5–6 (191–192). С. 104–108.

2. Конопляник Л., Мельникова К. Використання технології “перевернутий клас” при навчанні фахової іноземної мови. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія*. 2019. Вип. 2 (15). С. 38–45. DOI: <https://doi.org/10.18372/2411-264X.15.14401>

3. Тимошук Н. М. Самостійна позааудиторна робота студентів США: теоретико-методологічний аспект. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2018. Вип. 2. С. 130–134. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VZhDUP_2018_2_24. DOI: [https://doi.org/10.35433/pedagogy.2\(93\).2018.130-134](https://doi.org/10.35433/pedagogy.2(93).2018.130-134)

4. Gillispie V. Using the Flipped Classroom to Bridge the Gap to Generation. *Ochsnser Journal*. 2016. Vol. 16. № 1. P. 32–36.

5. Kim M., Kim S., Khera O., Getman J. The Experience of Three Flipped Classrooms in an Urban University: an Exploration of Design Principles. *The Internet and Higher Education*. 2014. Vol. 22. P. 37–50.

6. Olenyuk O., Rubel N. Flipped classroom learning model: expand your boundaries as a teacher. *Молодь і ринок*. No.1 (180), 2020. P. 98–101. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2020.184500>

7. Scott, C. L. The Futures of Learning 2: What Kind of Learning for the 21st Century? UNESCO Education, research and foresight: working papers. 2019. Vol. 14. pp. 1–14.

REFERENCES

1. Dovhan, L. (2021). “Perevernute navchannia” yak studentotsentrovanyi pidkhid do vykladannia inozemnykh mov [“Flipped learning” as a student-centered approach to teaching foreign languages]. *Youth and market*. No. 5–6 (191–192). pp. 104–108. [in Ukrainian].

2. Konoplianyk, L. & Melnykova, K. (2019). Vykorystannia tekhnolohii “perevernutyi klas” pry navchanni fakhovoi inozemnoi movy [The use of “flipped classroom” technology in teaching foreign language for specific purposes]. *Proceedings of the National Aviation University. Series: Pedagogy, Psychology*. Vol. 2 (15). pp. 38–45. DOI: <https://doi.org/10.18372/2411-264X.15.14401> [in Ukrainian].

3. Tymoshchuk, N. M. (2018). Samostiina pozaaudytorna robota studentiv SShA: teoretyko-metodolohichniy aspekt [Independent Extracurricular Work of US Students: Theoretical and Methodological Aspects]. *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Pedagogical Sciences*. Vol. 2 (93). pp. 130–134. DOI: [https://doi.org/10.35433/pedagogy.2\(93\).2018.130-134](https://doi.org/10.35433/pedagogy.2(93).2018.130-134) [in Ukrainian].

4. Gillispie, V. (2016). Using the Flipped Classroom to Bridge the Gap to Generation. *Ochsnser Journal*. Vol. 16. No. 1. pp. 32–36. [in English].

5. Kim, M., Kim, S., Khera, O. & Getman, J. (2014). The Experience of Three Flipped Classrooms in an Urban University: an Exploration of Design Principles. *The Internet and Higher Education*. Vol. 22. pp. 37–50. [in English].

6. Olenyuk, O. & Rubel, N. (2020). Flipped Classroom Learning Model: Expand Your Boundaries as a Teacher. *Youth and Market*. No.1 (180). pp. 98–101. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2020.184500> [in English].

7. Scott, C. L. (2019). The Futures of Learning 2: What Kind of Learning for the 21st Century? UNESCO Education, research and foresight: working papers. Vol. 14. pp. 1–14. [in English].

Стаття надійшла до редакції 24.12.2021

“Пам’ять – це мідна дошка, вкрита буквами, які час непомітно згладжує, якщо іноді їх не поновляти різцем”.

Джон Лок
англійський філософ

“Ніколи не соромся запитати про те, чого не знаєш”.

Арабське прислів’я

